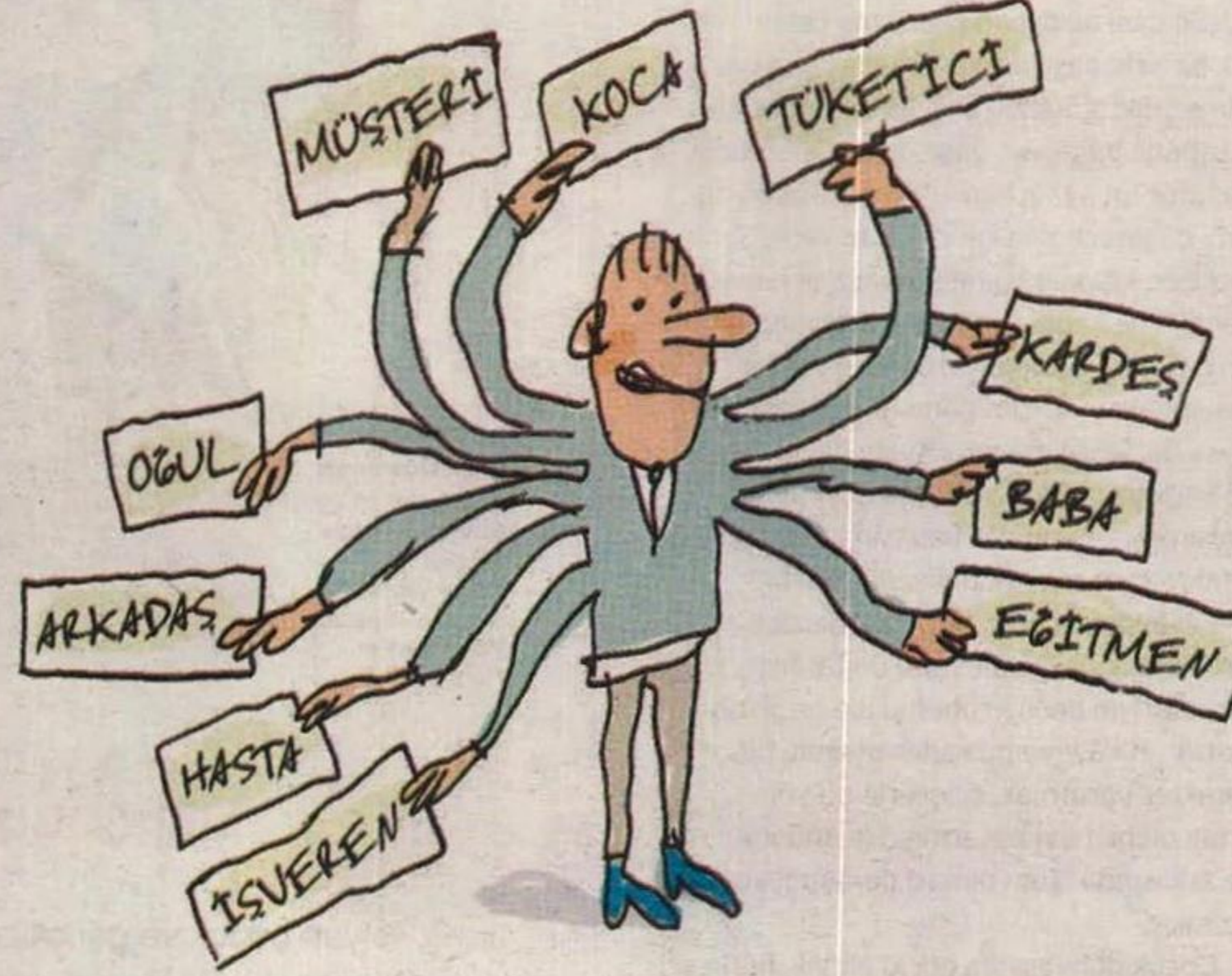

Çocuklar sohbet etmek istiyor!

Çıtır Çıtır Felsefe serisinin yeni kitabı 'Olmak ve Sahip Olmak'ın yayımlanmasıyla sohbet sürüyor Labbe bu kez 'olmak' ve 'sahip olmak' kavramlarından yola çıkarak varoluşun kapılarını aralıyor

İPEK BAYSAN

Toplu taşıma araçlarını kullanırken en sevdiğim şeylerden biri eğer yakınlarımda bir çocuk ve ebeveyni varsa onların konuşmalarına kulak misafiri olmaktır. Çocukların çoğu, camdan bakar ve etrafında gördüğü insanlarla, manzaralarla ilgili bir sürü soru sorar. "Sokakları niçin süslerler? Şu yükleri taşıyan amca çok mu yoruluyordur? Yorulunca ne yapıyor? Neden kırmızı ışıkta beklemek zorundayız? İnsanlar sıraya girmezse ne olur? Ama geçen defa otobüse binerken sıra beklememiş ve gizlice binmiştik, o zaman biz kargaşa mı yarattık? Haklı olduğumuz zaman ne yapmamız lazım? Babaannem dedikodu yapınca kötü birisi mi olur? Ama sen de yapmıştın, o zaman sen de mi kötüsün?" Bu uzayıp giden soruları, yetişkinlerin kimisi sabırla cevaplar, doğru bilgiler vermeye çalışır, ama didaktik olmaktan bir an olsun vazgeçmez. Kimisi geçiştirir, eksik ve kesinlikle sorunun cevabı sayılmayacak bir şeyler geveler. Kimisi de çocuğun hayal gücünü besler ve örnekleyerek, yepyeni konular açarak cevap verir ve gerçekten bilmediği şeylere, "Bilmiyorum," der. En çok da bu üçüncü yetişkini dinlemekten keyif alırım. Çünkü en güzel soruları da çoğu zaman onların çocukları sorar... Ve bu ikisinin arasında geçen şey "sohbet"tir, "konuşma" değil! Uzun zaman önce böyle bir yetişkinle tanıştım: Çıtır Çıtır Felsefe dizisinin yazarı **Brigitte Labbé. Günışığı Kitaplığı** tarafından yayımlanan serinin İyi ve Kötü adlı ilk kitabıyla üniversitenin

kütüphanesinde rastlaşmıştık. Merak edip, şöyle bir bakayım derken, elimde kitapla çıkmıştım kütüphaneden. Üniversiteye giden "koca kız"ım oysa ama bu çocuk kitabında, çocukluğumda cevabı verilen ya da verilmeyen harika şeyler vardı! İşte o günden beri ne zaman "sohbet edemeyen" bir ebeveyne ve çocuğa denk gelsem, çıkarıp Labbé'nin kitaplarını vermek istiyorum onlara.

Labbé'nin geçtiğimiz yıl 26 kitaba ulaşan Çıtır Çıtır Felsefe serisinin yeni kitabı *Olmak ve Sahip Olmak*'ın yayımlanmasıyla sohbe kaldığımız yerden devam ediyoruz. Yazarımız bu defa "olmak" ve "sahip olmak" kavramlarından yola çıkarak varoluşun kapılarını aralıyor. Verdiği örnekler o kadar basit, ama o kadar doyurucu ki! Sahip olduğumuz şeylerin aslında kim olduğumuzu yansıttığını ve olmak istediğimiz insanı bilincimiz sayesinde yaratabileceğimizi bir çırpıda anlatıyor yazar. Kimi insanların, sahip olduğu nesnelere esiri olduğunu ve hayatlarını o nesnelere yönetmesine müsaade ettiklerini günlük hayattan alınan örneklerle açıklıyor. Çocuklar (ve tabii çocuk kitapları okumayı seven şanslı yetişkinler) bu örnekli açıklamalar sayesinde, merak ettikleri ya da anlayamadıkları kavramları netleştirebiliyor. İnsanın sadece bir özelliğe ve tek toplumsal role sahip olamayacağına dair anlatılanlarla aslında insanların ne kadar derin ve aynı zamanda ne kadar yalın olabileceğini

görüyoruz. Böylece kendimize ve başkalarına yapıştırdığımız etiketlerin ve başkaları tarafından bize yöneltilen yargıların bazen çok yanlış olabileceği gerçeğiyle yüzleşiyoruz. Sadece insanların seçme hakkı ve yetisine sahip olduğunu vurgulayan yazar, sandalyeleri konuşarak muzip bir dille anlatıyor bunu. Felsefi kavramları algılamaya yarayan bir kitap ancak bu denli eğlenceli olabilir!

Yangın alarmını kapatabilirsiniz

Kitapta, "olmak" ve "sahip olmak" arasındaki sıkı bağı anlatan örneklerden biri de kıs kıs güldürecek türden. Burada da söz etmek istiyorum, çünkü bu örnek hemen hemen hepimizin başından geçti ve bu kitabı okuyan çocuklar da bu süreci yaşayacak. Eh, belki böylece "Çocuğumu tanıyamıyorum, ergenlik ne illet bir şeymiş!" diye şikâyet eden ve kendi ini hiç anımsa(ya)mayan bazı yetişkinlere de bir hatırlatma olur... "Olmak" hakkındaki

kısa hikâye Leo adlı bir çocuğun odasını değiştirmesiyle başlıyor. Leo, kıyafetlerinin kimisini ayıklıyor ve bir daha giymeye tahammül bile edemeyeceği elbiselerini bir çantaya dolduruyor. Artık görmek istemediği futbolcu ve şarkıcı posterlerini atıyor, eskiden sevdiği eşyaları toplayıp kız kardeşine hediye ediyor. Odasını koyu griye boyama kararı alıyor! Leo'nun annesi kederli gözlerle oğlunun odasına bakıyor ve "Artık odanı tanıyamıyorum. Burası sanki başka birinin odasına dönüştü," diyor. Şimdi hepimiz kendi ergenliğimize doğru saralım kasetleri... Bir sabah uydık ve sanki hepimizin içinde birer volkan peyda oldu. Dünya eskiden gördüğümüzden çok daha farklıydı, anne babamız her şeye karışıyordu, dinlemekten keyif aldığımız şarkılar daha gürültülü(!) olmaya başladı, duvarlarımızdaki ders notlarının yerini tuhaf(!) posterler aldı, kullandığımız sabunu bile değiştirdik çünkü dünyanın en iğrenç şeyi sivilceydi... Sahip olduğumuz şeyler, olmaya evrildiğimiz şeye göre şekilleniyordu ve olmak istediğimiz şeye geçiş sürecinde değişiyorduk... Tıpkı Leo'nun annesi gibi bize kederli gözlerle bakan annelerimiz, babalarımız, belki dedelerimiz, büyükannelerimiz ve akrabalarımız vardı. Labbé'nin, Leo'yla verdiği kısacık örnek bile yığınla şeyi anlatıyor. Sürekli değişiyoruz ve bu değişim kimi zaman hormonlarımızla, kimi zaman da bilincimizin gelişmesiyle ortaya çıkıyor. Özellikle bu örneği yetişkinlerin dikkate alması gerek, çocuklarının değişimini kaşlarını çatarak, evhamlı bir yüz ifadesiyle izliyorsanız çok yazık... Paniğe gerek yok, çocuğunuz sadece büyümeye ve yeni biri "olmaya" çalışıyor. Üstelik bu süreci tıpkı "sizin gibi akıllı uslu" geçirmesini beklemeyin, çünkü onu klonlamadınız, sadece doğurdunuz. Onlardan bizleri taklit etmelerini beklemek sizce de çok büyük bir haksızlık olmaz mı? Ayrıca taklit edilmeyi hak edecek kadar mükemmel olduğumuzu nereden çıkardınız? Yangın alarmını kapatabilirsiniz... Labbé'yi ne zaman okusam çocuk oluyorum ve bir yetişkinin benimle doyumaz bir sohbe oturduğu hissine kapılıyorum. Sormayı unuttuklarıma ve aklımı karıştıran birçok şeye uzun uzun, ama hem eğlenceli hem de doyurucu cevaplar alıyorum ondan. Çıtır Çıtır Felsefe dizisi umarım yepyeni kitaplarla devam eder. Zira çocukların (ve tabii ki içimizde yaşayan çocuğun) konuşmaktan çok, sohbet edecek yetişkinlere ihtiyacı var...

OLMAK VE SAHİP OLMAK
Brigitte Labbé
Resimleyen: Jacques Azam
Çeviri: Azade Aslan
Günışığı Kitaplığı